

Iskajo vsak dan razen nedelje in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori: 2657 E. Lawrence av.
Office of publication: 2657 E. Lawrence av.
Telephone: Lawrence 4635.

LETO—YEAR XIII. Cena lista je \$5.00. Entered as second-class matter January 25, 1914, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., četrtek, 2. decembra (Dec. 2nd) 1920. Subscription \$5.00 Yearly. STEV.—NUMBER 282.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burlison, Postmaster General. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

KDO JE IZVOLJEN KUBANSKIM PREDSEDNIKOM?

NO OTOKU JE FINANČNA IN POLITIČNA KRIZA.

Kubanski veterani so proti vmešavanju Združenih držav v kubanske razmere.

Washington, D. C. — Pred več dnevi je državni department sprejel od ameriškega diplomatskega zastopnika Boaz W. Longa na Kubi brzojavko, da ni dvoma o izvolitvi Jose Miguela Gomeza predsednikom na Kubi. Državni department pa popolnoma molči, kdo je bil izvoljen predsednikom na Kubi. Gomez je liberal in še je on izvoljen, je to veliko razočaranje za privatne ameriške sladkorne interese na Kubi. Zayas je konzervativni kandidat in njega podpira predsednik Monocal, o-pornik privatnih sladkornih interesov.

Kakšno stališče zavzemata Monocal in Zayas napram delavcem, se je pokazalo mesec pred volitvami, ko so polovili zagovornike delavstva in jih vrgli v ječo. Ta čin je menda največje pripomogel k izvolitvi Gomeza.

Nekateri časnikarski poročevalci so se potrudili, da izvedo okoli 15. novembra od državnega departamenta, kdo je izvoljen. Odgovor je bil, da je še prezgodaj in položaj je zaradi tega tako nejasen, da bi bilo mogoče podati zanesljiv rezultat o izidu volitev.

Volitve so se vršile prvega novembra. Po privatnih poročilih je bilo ubitih na volilni dan okoli sto petdeset Kubancev, ali čezna Monocalovega državnega departamenta je tako stroga, da ni nobenih poročil s 'svobodne' Kube, odkar so se vršile volitve. Konzervativne časnikarske agencije so razposlale brzojavko, da je Zayas zmagoval, a te brzojavke niso potrjene. Po raznih potih so dole vesti v Združene države, da se Gomezovi pristaši poslužijo sile, če jih bodo konzervativci skušali oropati glasov.

Politični in finančni položaj sta zelo nejasna na Kubi in v Washingtonu govore, da pojde generalni major Crowder, najvišji vojaški avditor, na diplomatsko misijo v Havano. Finančni položaj je celo slabši kot politični. Združene države so vročile proti raznim načrtom za zboljšanje finančne svoj veto, do katerega so upravičene po Plattovem amandamentu, ki tvori del kubanske ustave.

Zdaj je minilo mesec dni, odkar so se vršile volitve in rezultat teh volitev še ni naznanjen. Ali ni to zagonetno?

Havana, Kuba. — Narodni svet veteranov kubanske vojne je sprejel resolucijo, v kateri protestira proti vsakemu vmešavanju zunanjih sil v notranje kubanske zadeve, ki omalovažujejo na katerikoli način suverenske pravice republike.

MALENČEK JE REŠIL MALENČKU ŽIVLJENJE.

Chicago, Ill.—9-letni Randolph Brooks je rešil življenje svojemu 4-letnemu bratcu Gerald. Mali Gerald je padel v jezero Michigan. Ko je njegov bratec videl, da ni nikoder pomoči, je skočil za njim v vodo in ga privlekel do brega.

Poljaki ugrožajo mir s Čehi.

London, 1. dec. — Poročilo iz Prage se glasi, da se zbira poljske čete ob češki meji v Poljsku. Čehi so aretirali dvajset poljskih bujskincev.

Čitatelje opozarjamo na famozno rapalsko pogodbo med Italijo in Jugoslavijo, katere popolno besedilo prinašamo na 2. strani dananjne Prosvete.

MEHIKA NE SPREME-NI SVOJE USTAVE.

Novi predsednik Obregon je izjavil, da Mehika mora kontrolirati svoje narzne zaklade.

VSTOPA V LIGO NARODOV TUDI NE BO PROSILA.

Mexico City, Mehika, 1. dec. — Alvaro Obregon je danes nastopil svoje predsedniško službo. Provizorični predsednik Adolfo de la Huerta je formalno oddal svoje mesto pravilno izvoljenemu nasledniku in trinajsto revolucionarno poglavje Mehike je zaključeno. Obregon je obdržal brez malega vse provizorične ministre v svojem kabinetu. Huerta je zdaj zakladniški tajnik; general Calles, bivši vojni minister, je državni tajnik in šef kabineta.

Predsednik Obregon je takoj po svoji inauguraciji izjavil v intervjuju s poročevalci ameriške Associated Press, da njegova največja naloga bo notranja rekonstrukcija dežele. Pri tem je dejal:

„Rešiti bo treba mnoge probleme. Vem, da Američane najbolj zanima petrolejski problem. Povem vam takoj in odprto, da moja vlada ne bo razveljavila 14. in 27. člena mehiške ustave, skrbel pa bom, da kongres imenuje komisijo, ki bo gledala, da se izravna vsi spori, namenjajoč se na olje.“

(Štirinajsti in 27. člen mehiške ustave določata, da so vsi prirodni zakladi v mehiški zemlji lastnina Mehike in da inozemci ne smejo več posedovati teh zakladov. Zaradi teh točk, ki ju je uvedel pokojni Carranza, je bil največji spor med Mehiko in kapitalističnimi interesi v Združenih državah, Angliji in Franciji.)

Obregon je dalje rekel, da Mehika ne bo nikdar prosila vstopa v ligo narodov, ako pa pride vabilo za vstop, se bo vlada ozirala nanj. Provizorična vlada, ni iskala vstopa v ligo narodov in tega se bo držal tudi Obregon. Vsaka taka prošnja bi bila ponižanje za Mehiko, ki tradicionalno ceni svojo neodvisnost nad vse drugo.

Sprememba mehiške vlade se je izvršila s običajnimi ceremonijami v Narodni palači. Glavno mesto je danes v zastavah in bile so parade in simpatične demonstracije.

Washington, 1. dec. — Državni tajnik Colby je snoči objavil pogoje, katere mora sprejeti nova mehiška vlada, ako hoče biti priznana od vlade Združenih držav. Glavni pogoji so, da Mehika prizna vse "legalne interese" ameriških petrolejskih, rudniških in drugih podjetij na mehiških tleh; drugič, da mehiška vlada ne bo smatrala določbe 27. člena mehiške ustave "za konfiskatorične, retroaktivne in nasilne" napram inozemskemu kapitalu, ki je uložen v Mehiki; tretjič, da se ustanovi razsodišna komisija, ki poravnava tirjave Američanov in drugih inozemcev za odkodnino, katero zahtevajo za škodo, povzročeno na lastni in izgubi življenj tekem revolucij in drugih preratov v Mehiki v zadnjih desetih letih; četrto, da se obstoječe pogodbe med Mehiko in Združenimi državami amandirajo, tako da bo možno izravnati vse spore med obema republikama.

ALI BODO ŽIVINSKE STAJE ZAPLENJENE?

V VLADNEM NAČRTU JE MENDA ZAPLENITEV ŽIVLJENSKIH STAJ.

Justični department je poslal obvestilo o akciji sodišču.

Washington, D. C. — Justični department je obvestil višje sodišče Distrikta Kolumbije, da namerava vložiti peticijo, da sodišče imenuje zaupnike, ki prevzamejo vse živinske staje, lastnino mesarjev v Chicago, da se prodajo na javni dražbi.

ALI BODO ŽIVINSKE STAJE ZAPLENJENE?

V VLADNEM NAČRTU JE MENDA ZAPLENITEV ŽIVLJENSKIH STAJ.

Justični department je poslal obvestilo o akciji sodišču.

Washington, D. C. — Justični department je obvestil višje sodišče Distrikta Kolumbije, da namerava vložiti peticijo, da sodišče imenuje zaupnike, ki prevzamejo vse živinske staje, lastnino mesarjev v Chicago, da se prodajo na javni dražbi.

To obvestilo je izdal justični department, ker smatra načrt mesarske tvrdke Armour & Co. za nesprejemljiv. O načrtu mesarske tvrdke Cudahy & Co. pa justični department izreče svoje mnenje najbrž po enem tednu.

Mesarji so nameravali organizirati novo družbo, inkorporirano v državi Maine, ki bi prevzela sedem največjih živinskih staj v Združenih državah. Ta nova družba bi gospodarila skozi dvajset let v živinskih stajam. Temu načrtu pa odločno nasprotuje justični department, ker je nova družba nič drugega kot nov monopol.

Mesarski baroni seveda niso zadovoljni s akcijo justičnega departamenta. Henry Veeder, advokat mesarske tvrdke Swift & Co., pravi, da je razočaran, da prihaja justični department s takim predlogom.

Edward Morris, predsednik mesarske tvrdke Morris & Co., pa izjavlja, da so mesarji složni in bodo zagovarjali in branili svoj načrt, ker ga smatrajo dobrim in pravičnim.

Mesarji imajo najeto kar celo četo najboljših korporacijskih advokatov in upajo, da izidejo kot zmagovalci iz boja pred sodiščem.

STAVKA KONČANA PO PET MESECIH S KOMPROMISOM.

Kompanijo ne skominja več po takem boju.

Reading, Pa. — Pri Reading Iron kompaniji so pričeli zopet z delom po petmesečni stavki. Večina stavkarjev je sprejela ponudbo po \$16.25 od tone. Kompanija je pristala, da sprejme vse stavkarje v delo, toda stavkoki ostanejo tudi v delu.

Ko je pričela stavka, je bila kompanija zelo ošabna in njeni uradniki so grozili, da ne bodo tisti nikdar več delali za kompanijo, ki so na stavki. Štrafik je trajal pet mesecev in ošabnost kompanije se je pričela drobiti. Kompanija je morala odnehati v nekaterih točkah, če je hotela, da se stavkarji vrnejo na delo. Kapitalistična ošabnost ima tudi svoje meje.

WILSON SPREJEL POSREDOVANJE ZA ARMENIJO.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson je sprejel ponudbo lige narodov za posredovanje med Kemalom pašo in Armenijo. V brzojavki, katero je poslal Hymanu, predsedniku skupščine v Ženevi, je Wilson odgovoril, da sprejme ponudbo posredovalca, toda objubiti ne more ameriških čet brez dovoljenja kongresa. Njegovo posredovanje bo torej le moralno.

JETNIČAR UBIT; TRIJE KAZNENCI SO POBEGNILI.

Memphis, Tenn. — V boju, ki je nastal med jetničarjem Reevesom in tremi ubežnimi kaznenci, je bil jetničar tako težko obstreljen, da je kmalu umrl v bolnišnici.

Ubežne kaznenice so kmalu zasledovale mehiške patrulje, ki so se umaknili v močvirje ob Volgiji reki. Od tukaj so se odpeljali na avtomobilu v državo Mississippi. Oblasti so prijelo T. E. McLeona, ki je obiskal kaznenice in o katerem sodijo, da je kaznenem preskrbel samokres in municijo.

STANOVANJSKA BEDA POMAGA SOCIALIZEMU NA NOGE V AMERIKI.

Detroit, Mich. — Dr. R. S. Copeland, zdravstveni komisar iz New Yorka, je rekel tukaj na konferenci uradnikov zdravstvenih oddelkov iz vseh večjih ameriških mest, da je pomanjkanje stanovanj najboljša propaganda za socializem v Ameriki. Copeland je dejal: "Amerika se boji socializma, noče pa odstraniti razmer, ki pripravljajo tla socializmu. Jaz se ne bojim socializma, ki prinese javno zdravje."

ANGLEŽI ZAŽGALI GORK NA IRSKEM.

12 poslopij agorelo v irskem mestu iz maščevanja za požarna skladišča v Liverpoolu.

GONJA PROTI IROEM V LONDONU.

Cork, Iraka, 1. dec. — Ozračje nad Corkom je razsvetljeno vsako noč vseh velikih požarov, ki so do danes uničili dvajset velikih poslopij, med temi tudi starodavno stavbo mestne hiše in mnoge sinfajnovske klube. Požiganje vodijo angleški črnorujavci iz osvete za požarna bombažna skladišča v Liverpoolu in valed tega, ker so pred par dnevi izginili trije angleški častniki iz vlaka v Waterfallu.

Ognjegasel, ki so poskušali gasiti ogenj, so bili napadeni in morali so pobegniti. Maskirani možaki so streljali na nje. Skoraj vsi požari so nastali iz bomb, ki so jih Angleži vrgli v poslopja.

V Corku vlada prava anarhija. Strel iz pušk in revolverjev odmevajo vsako uro na ulicah, dim in smrad požara visi nad mestom, ves promet in trgovina počivata in prebivalci se ne upajo na dan iz svojih stanovanj; mnogo oseb je pobegnilo iz mesta. Nekaj ljudi je tudi zblaznelo radi večnega strahu za življenje in imetje. Ljudje se ne upajo govoriti na glas, temveč samo šepetajo. Razmere v Corku in drugih mestih na Irskem so naravnost peklenske.

London, 1. dec. — Policija je snoči vlomila v pisarno Irske lige za samoodločevanje, Galske lige in v mnoga privatna stanovanja znanih sinfajnovcev v Londonu. Policisti so pobrali mnoge listine, toda zaprli niso nikogar. V Southamptonu je bilo danes jutraj aretiranih šest Ireev, ki so se pravkar izkrcali s parnika, kateri je došel iz New Yorka. Policija pravi, da so "najeti strelec" iz Amerike, ki so prišli pomagat svojim rojakom. Pri njih so našli orožje in municijo. Ves Manchester je na straži proti požarom, ki jih pričakujejo sleherni noč. V Glasgowu ni nič bolje. V Liverpoolu je bilo aretiranih nekaj carinskih uradnikov, ki so osumljeni, da so pomagali pri požiganju skladišč. Bomba, ki je večeraj zjutraj eksplozirala v severnem Londonu, ni naredila dosti škode, kljub temu pa je vsa okolica zastražena po policiji.

Komisija delavske stranke, ki ima preiskati razmere na Irskem, je snoči odpotovala v Dublin.

POSLEDICE DRUŽINSKEGA PREPIRA.

Cambridge, Mass. — Joseph Zalon je imel majhen prepirek s svojo soprogo Annaljo. Beseda je dala besedo, naenkrat je pa soproga segel po samokresu in oddal tri strele na svojo ženo. Ko je spoznal, kaj je storil v jezi, je obrnil samokres proti sebi in spružil. Oblečel je mrtev, njegovo soprogo so pa težko ranjeno prepekljali v bolnišnico in zdravniki izjavljajo, da podleče strelnim ranam. Njuna štiriletna hčerka Stanca je bila navzoča pri zadnjem aktu družinske drame. Sosedje pripovedujejo, da je bil v družini vojni prepir.

D'ANNUNZIO OBLEGAN; VRANGEL V DALMACIJI!

Italijanske čete oblegajo Reko z namenom, da izsilijo izpraznjen otokov in teritorija, ki ga je zasedel reški komedijant. Italijanski poveljnik ne vidi rad prelivanja krvi. — Ruski carist se je baje izkrcal v Dalmaciji s 17.000 begunci. Italija protestira.

London, 1. dec. — Iz Milana javljajo listu "Times", da je Reka obkrožena s tremi bataljoni karabinarjev in strel se izmenjavajo med italijanskimi rednimi vojniki in d'Annunzijevimi legionarji.

General Caviglia, ki poveljuje vladnim četam, je izjavil, da se bo izognil prelivanju krvi kolikor je mogoče in da bo z obleganjem prisilil d'Annunzija na kapitulacijo.

(Večeraj je bilo poročano iz Milana, da se italijanske vladne čete pomikajo proti meji nove reške države. General Caviglia je prejel iz Rima povelje, da vzame d'Annunziju otoka Krk in Rab v Reškem zalivu ter kos teritorija v bližini Kastava (vzhodna Istra), ki po rapalski pogodbi pripade Jugoslaviji. D'Annunzio je pozval pod orožje vse moške na Reki od 18. do 52. leta in izjavil, da rajši umrje na bojišču, kot da bi se podal.)

Rim, 1. dec. — General Caviglia, poveljnik vladnih čet, je danes obvestil d'Annunzija, da bo Reka popolnoma blokirana v 24. urah, ako se legionarji na Reki v tem času ne vrnejo k svojim polkom, pri katerih so stali predno so vstopili v reško armado. D'Annunzio je pa odgovoril s tem, da je zasedel transportni parnik "Narento," ki je bil napolnjen s moko, sirom in drugimi živili za redno italijansko armado.

Iz Trsta javljajo, da so d'Annunzijevo arditni ujeli manjšo številco italijanskih regularcev, s katerimi so prišli v dotiko. Ministrski predsednik Giolitti je molčal na vprašanje v zbornici, ko je bil vprašan, če misli vlada s orožjem prijeti d'Annunzija. Reški pesnik je pojačal svoje garnizijo na otoku Krku.

Pariz, 1. dec. — Iz Rima poročajo, da se je baron Vrangel izkrcal v Dalmaciji s 17.000 možmi svoje begunske armade. Vrangel se je ponudil Franciji, da ji je pripravljen "služiti v vsako svrhu, katero si želi."

Italijanski listi pišejo, da je Italija alarmirana valed prisotnosti carističnega glavarja v Jugoslaviji in bo najbrže protestirala pri zaveznikih. Rimski časopis pravijo, da tolika sila ruskih caristov v Dalmaciji postavlja rapalski pakt v nevarnost in lahko povzroči lakro, ki zažge ves Balkan.

Rim, 1. dec. — Italijanski senat bo jutri glasoval o rapalski pogodbi in nedvomno bo sprejeta z veliko večino kakor je bila v nižji zbornici zadnji teden. Zbornica je poslala šestitke Reki in Zadru in izrekla željo, da rapalski pakt prinese prijateljstvo med Italijo in Jugoslavijo.

Z DELAVSKE FRONTE V AMERIKI.

Williamson, W. Va. — V stavkovnem okrožju Mingo je bila v ponedeljek bitka med stavkarji in šerifovimi pomagači, ki so hoteli aretirati nekaj rudarjev. Dva pomagata sta bila ranjena. V nede-ljo večer je nekdo streljal na vojaško stražo v Rose Sidingu. Vse stavkovno okrožje je pod kontrolo zveznih čet. Governor namerava proglasiti obsedno stanje.

Racine, Wis. — Governor Phillip je ukazal šerifu Lutterju, da si najame pomagače, ki imajo na rediti red v okolihu tovarne Hamilton Beach Manufacturing Co., kjer so bili izgredi v ponedeljek večer. V tovarni je stavka že več mesecev.

ARMADA BREZPOSELNIH UGROŽA LONDON.

Vlada je izvedela, da se pripravlja nov naval na Whitehall.

BARIKADE SO PROTI DELAV-CEM, NE PROTI IROEM.

London, 1. dec. — Vlada je bila danes informirana, da brezposelni delavci v Londonu organizirajo nove demonstracije. Policija je izvedela, da namerava armada brezposelnih korakati pred palačo Lloyd Georgea, ki je zdaj zavarovana s lesenimi barikadami. Delavski voditelji izjavljajo, da v armadi brezposelnih postoji največja nevarnost za angleško vladno letošnjo zimo.

London, 1. dec. — 70.000 angleških vojakov in policistov je pripraviljen za potlačanje revolucije na Irskem. Čete so bile zadnje dni zelo pojačane. Več parnikov, naloženih s topovi, strojnimi tanki, oktopnimi vozovi in strelivom je došlo v Irska pristanišča. Vlada okliče vojno stanje, ako se razmere poslabšajo.

London, 1. dec. — "Daily Herald" je danes objavil presenetljivo poročilo, da je minister notranjih zadev velič postaviti barikade pred parlamentom in okrog Whitehalla, kjer so vladna poslopja, ne zaradi irskih groženj, temveč ker se vlada boji novih navalov armade brezposelnih delavcev. Na reki Thames pred zborniško palačo so patruljne ladje s haškimi topovi.

London, 1. dec. — V Londonu se je pojavila bela garda — civilna organizacija, ki se ponudila vodstvu policije za pomoč pri odbijanju napadov v slučaju navala na vladne palače. Kot se čuje, je vlada bolj v strahu pred valico armado brezposelnih delavcev, kot pa pred irskimi rebeli. V zanesljivih krogih se govori, da so barikade okrog vladnih poslopij postavljene proti brezposelnim delavcem.

BLAZIRANA DRUŽBA SE ZABAVLJA.

Chicago, Ill. — V klavniškem okraju je odprta velika živinska razstava, ki je zelo poudarjena za farmarje, posebno pa živinsorejce. To razstavo si je šla ogledat tudi družba višjih štiri sto — ali blazirana družba, ki od pasenja lenobe ne ve, kaj bi počela, da zapravi slati čas. Člani te družbe, h kateri pripadajo večkratni milijonarji s svojimi najboljšimi polovicami, sinovi in hčerami, ni šla na razstavo, da se kaj nauči o umni živinoreji, snapak zaradi tega, da se zabava. Nadobudni milijonarski sinovi in hčerke, pa tudi žene milijonarjev, so se skušali med sabo, ledo zna bolje voziti s konji za parado. Ko so se naveličali te tekme, so spustili v areno čredo ovc in ovčarskega psa z zapada, da pokaže tej blazirani družbi, kako goni tam v Idaho ovčjo čredo v hlev.

S tem je bila končana predstava o umni živinoreji za blazirance, ki so zopet leno sedli v avtomobile, s katerimi so nanje čakali šoferji, da jih odpeljejo zopet na razkošno opremljene domove, da tam sanjajo, kako si prihodnji dan preženejo dolgočasno življenje.

Pa naj še kdo reče, da ni današnja družba fino urejena: postopaje imamo, ki ne vedo kam s milijoni, in postopaje imamo, brez centa v žepu, ker prvi postopaji ne vedo kam z denarjem.

PROSVETA

GLASLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena glasilov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vas, kar ima stik s letom:

"PROSVETA"

2287 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v odlopanju n. pr. (November 1-20) poleg naloga imena in naslova poslati, da vam je s tem časovim potokom naročnina. Poslati je dovoljeno, da se vam ne vrstni list.

ZVONENJE PO TOČI.

Vrangel je tepen. To je fakt, ki se ga ne upajo utajiti tudi v Parizu, kjer so zbrani šmokavzarski mojstri v časnikarskih racah. Kdor je trezno sodil, ko je došlo poročilo, da so poljske čete poražene, je vedel, da je zapечатena tudi Vranglova usoda na Krimu.

Tako pa niso sodili pariški šmokavzarji, ki sestavljajo poročila o položaju na ruski fronti, ampak rekli so, da Vrangel prav zanesljivo naklesti sovjetsko Rusijo, ker razpolaga z močno armado in najboljšo vojno opremo. Pričele so prihajati vesti v javnost, da se Trockij in Lenin prepirata med sabo, da ima Lenin pri vsakem vходу v Kremelj pripravljen avtomobil, da v slučaju nevarnosti pobegne, da izbruhne vsakčas revolucija v Moskvi, ki odpravi sovjete itd.

Take vesti so prihajale približno štirinajst dni v javnost, ko je sovjetska Rusija pričela s svojo ofenzivo proti Vranglu. Nastala je hipno kratka pavza, za njo je došlo poročilo, da Vrangel teče, kar ga nesejo noge in da je med prvimi pobegnil na ladjo, da se odpelje v Carigrad. Njegova armada je strta, polovica njegovih častnikov ubita, parniki so natlačeni z begunci, nobena država noče vzeti ruskih protirevolucionarjev pod streho, nazadnje se jih pa vendar usmili rečna Jugoslavija, ki ne more preživeti niti svojega ljudstva, in dovoli, da se na njenih tleh naseli petnajst tisoč ruskih protirevolucionarjev. Tako so se podile vesti o Vranglovi porazi druga za drugo. Zopet je nastala pavza in po tej pavzi so pričeli šmokavzarji v Parizu vsiljevati vsem narodom križem sveta svoje mnenje, zakaj je bil Vrangel poražen.

Najnovejša sugestija je, da je Vrangla zadela ta usoda, ker je imel le petnajst tisoč mož, sovjetska armada je pa štela sto petdeset tisoč mož. Šmokavzarji so pozabili, kaj so pisali in poročali v svet pred sovjetsko ofenzivo proti Vranglu. Takrat je bila Vranglova armada najmočnejša armada v Rusiji, ki je bila obenem tudi najbolje opremljena, armada, ki kmalu dospel v Moskvo in spodi Lenina in Trockija v Uralsko gorovje.

Sugestije, ki zdaj prihajajo kot zvonjenje po toči iz Pariza, niso drugega kot navadne šmokavzarske čenče, ki imajo namen prikriti dalekosežnost Vranglovega poraza in pridobiti opornike za novo ofenzivo proti Rusiji.

Ali gospodje, ki prihajajo s takimi sugestijami v svet, naj si zapomnijo besede, da se vsi ljudi ne morejo trajno vleči za nos in da končno le prodre resnica na dan, da osamljeni in zapuščen pa ostanejo tisti, ki so hoteli imeti ves svet za norca. Če ne verjamejo, da se te besede resnične, naj pogledajo v zgodovino in prepričali se bodo, da niso na pravem potu.

Če čitajo zgodovino, bodo brali, da je nekoč bila v Ameriki velika revolucija, ko je na angleškem prestolu sedel kralj Jurij III. Takrat je bila Britanija napram ameriškim revolucionarjem malo večja sila, kot so Judenič, Kolčaki, Denikini, Vrangli, Poljska in drugi imperijalistični elementi napram Rusiji. Tudi takrat so britski generali poročali o velikih zmagah, o svojih dobro opremljenih armadah, ki bodo kar pozobale ameriške revolucionarje z Washingtonom vred. Ali razcapani in slabo oboroženi ameriški revolucionarji so topli te bahave britske armade, da je bilo strah in groza. Če jim niso bili v začetku revolucije kos v velikih bitkah na planem, so jih zobali v malih oddelkih, da so britski generali s svojimi dobro opremljenimi vojaškimi četami bežali pred njimi. In konec? Britanija je morala priznati neodvisnost Združenih držav. Nekaj let kasneje, leta 1812 je Velika Britanija zopet poizkusila svojo srečo. Z izzivanjem je prignala mlade Združene države tako daleč, da je prišlo do napovedi vojne. Britanija se je bahala s svojim brodom, Združene države niso imele skoraj nobenega brodoma. In ko so Američani zgradili svoje male ladje in se spustili z njimi v boj z britskimi ladjami, je Britanija žela poraz za porazom. Britsko brodomstvo na jezeru Erieju je bilo uničeno. Na Atlantiku so bile premagane največje britske ladje kot "Guerrere" in druge. Britanija se je morala izjaviti, da nima pravice potiskati ameriških državljanov v britsko vojno mornarico.

Vmes je bila revolucija v Franciji. Proti revolucionarni Franciji so se dvignili vsi cofasti kratji in krajčki

in bili so tudi pošteno tepeni, Francija je pa ostala republika.

Da, šmokavzarji v Parizu naj malo pogledajo v zgodovino in prepričali se bodo, da tudi njih modrovanja ne morejo Vranglovega poraza in poraza drugih prijateljev carističnega režima spreminiti v zmago.

Rapalska pogodba.

Tukaj sledi uradno besedilo rapalske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo v celoti kakor je bilo priročeno v tržaškem "Deu" dne 15. novembra. Iz tega besedila je natančno razvidno kod gre nova meja na Kranjskem:

Ker želita kraljevina Italija in kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev ustanoviti med seboj razmerje odkritosrčnega prijateljstva in pristranih odnosov v skupni blagor obeh narodov; ker Italija priznava, da pomeni obnovitev sosednje države enega izmed največjih ciljev vojne, ki jo je vzdržala, je imenoval Njegovo Velikanstvo italijanski kralj za svoje pooblaščenec: Vit. Ivana Giolittija, ministrskega predsednika in ministra za notranje zadeve, grofa Karla Sforzo, ministra za zunanje zadeve in prof. Ivana Boranija, vojnega ministra; Njegovo Velikanstvo kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev je imenoval za svoje pooblaščenec: Gospoda Milenka Vesniča, ministrskega predsednika, dr. Anta Trumbiča, ministra za zunanje zadeve, gospoda Karla Stojanoviča, finančnega ministra. Navedeni so si medsebojno pokazali svoja pooblastila, ki so bila spoznana kot veljavna, in se sporazumeli, kakor sledi:

Čl. 1. Med kraljevino Italijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev se določijo sledeča meja: Od hriba Peči (1511 m), na pomeji med Italijo, Avstrijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, do hriba Jaloveca (2643), črta, ki se ima določiti na ozemlju in ki bo šla na splošno od severa proti jugu čez točko 2277 (Pence). Od Jaloveca črta, ki naj sledi razvodju med kotlinama Soče in Save od Podkorena do Triglava (2864), dalje razvodju med kotlinama Soče in Save, od Bohinja do severovzhodnega obronka hriba Možiča (1802), dotikajoč se točk 2348 na Voglu, 2008 na Lenševici in 2086 na Kuku. Od severovzhodnega obronka Možiča ob vzhodnem obronku Porezna (1631), črta, ki se ima določiti na ozemlju in ki bo šla na splošno od severa proti jugu. Od vzhodnega obronka Porezna do zapadnega obronka Blegaša (1562) črta, ki se ima določiti na ozemlju in ki naj gre na splošno od zapadu proti vzhodu, puščajoč vas Davčo kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, vas Noveke pa Italiji. Od zahodnega obronka hriba Blegaša (1562) ob vzhodnem obronku hriba Bevka (1050) črta, ki se ima določiti in iti na splošno od severa proti vzhodu in jugozapadu, puščajoč vasi Leskovec, Kopačnice in Svojedni kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, a oba prelaza pod Lorišem Italiji; od vzhodnega obronka hriba Bevk (1060) do tik zapadno vasi Hotedrišice črta, ki se ima določiti in ki pušča kraje Javorjev Dol, Žire, Opale, Hlevišče, Rovte in Hotedrišice kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, a Prepetno Brdo (1006) in kraje Vresnik, Vrednik, Zavrtaec in Medvedje Brdo Italiji. Odtod do vasi Zelle črta, ki se drži naprej vzhodno ob vorni cesti Hotedrišica-Planina, Unee, Zelle in Rakok kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Od Zelle do Čabranske črta, ki se ima določiti in ki pojde na splošno od severa proti zahodu in jugovzhodu in se više naprej ob vzhodnih obronkih Javorca (1268) puščajoč kraje Dolenja Vas, Dolenje Jezero in Otok kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, a vzhodne točk 875 in 985 in 973 Italiji. Dalje ob vzhodnih obronkih Biške gore (123) in Pleče gore (1064), puščajoč Italiji Leskovo dolino in razpotja na točki 912 zapadno Skodnika in na točki 1146 vzhodno Cifrov (1399) in obsegajoč Čabransko, ki ostane na italijanskem ozemlju z vozno cesto vred, katera se više na vzhodnih obronkih Snežnika od Leskove doline do Čabranske. Od Čabranske do Griše (502) črta, ki se ima določiti na ozemlju in pojde na splošno od severa proti vzhodu in jugozapadu, vzhodno od hriba Trstenika (1243) in se bo dotikala točke 817 jugovzhodno Suhove, dalje južno Židovna (460), nato vzhodno Griše (502),

puščajoč Klamo in Brezo Italiji, a Studeno kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ter dosegajoč vozno cesto Matulje-Kastav na prelazu vzhodno Matulj in slednjice na cesti Reka-Kastav severno meje neodvisne reške države, in sicer ob severnem robu vasi Rubiš na razpotju pri Tomatičih okoli 500 m od kastavskega krojnega razpotja. Dokler pa ne bodo urejene na italijanskem ozemlju redne vozne razmere na omenjenih cestah vzhodno kastavskega trojnega razpotja, bodo iste na prosto razpolago Italiji kakor tudi reški državi.

Čl. 2. Zader in njegovo v naslednjem opisano ozemlje sta priznana kot del kraljevine Italije: Zadrsko ozemlje pod italijansko suvereniteto obsega mesto in davčno občino Zader ter davčne občine Arbanaši, Černo, Boeagnazo in del davčne občine Djelo in ga določa črta, idoča od morja okoli 700 m na jugovzhodno vasi Diolo ravno proti severovzhodu točke 66 (Gruž). Potom posebnega sporazuma se bo določilo vse, kar se tiče tega člena o Zadru in kar se tiče njegovih odnosov s političnim okrajem in z deželo Dalmacijo. Ravno tako se bodo ureдили medsebojni odnosi med Italiji prisojanim ozemljem in drugim ozemljem, ki je pripadalo dosedaj občini, političnemu okraju in deželi, katera pripada kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tukaj je vključena tudi pravična razdelitev deželnega in občinskega imetja in tozadevnih arhivov.

Čl. 3. Ravno tako se priznata Italiji otoka Cres in Lošinj z manjšimi otoki in školji, ki jih obsegajo dotični sodni okraji in tudi manjši otoki in školji, ki jih objema upravna meja istrske dežele. Italiji sta prisojena tudi otoka Lastovo in Pelagruž z bližnjimi otoki. Vsi drugi otoki, ki so pripadali bivši avstroogrski mornarici, pripadejo kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Čl. 4. Kraljevina Italija in kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev priznava popolno svobodo in neodvisnost reške države in se obvežeta, da jo bosta vselej spoštovali. Reška država se sestavlja: a) iz "corpus separatum" v sedanjih mejah; b) iz pasa bivšega istrskega ozemlja v sledečih mejah: Na severu črta, ki se ima določiti in ki bo začela neposredno južno Kastva in bo dosegla na cesti od Sv. Matija na Reko mejo "corpus separatum", puščajoč vasi Sardoči severno Hostov kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, a reški državi ceste severno Železnice za v Matulje, ki pelje čez trojno razpotje zahodno Kastava v Ruro; na zapadu črta, ki gre od Matulj k morju pri Preluki, puščajoč postajo in vasi Matulja na ljubljanskem ozemlju.

Čl. 5. Meje ozemelj, o katerih je bila beseda v dosedanjih členih, začrtajo razmejitvene komisije, ki bodo sestavljene iz zastopnikov kraljevine Italije in kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v enakem številu. V slučaju nezgodja bo razsodnik brez priziva predsednik helvetske konfederacije. Radi jasnosti in večje natančnosti je priložen pričujoči pogodbi zemljevid z merilom 200/1000, na katerem so označene smeri mej, določenih v členih 1 in 4.

Čl. 6. Kraljevina Italija in kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev pristaja na to, da bo ki bo sestavljena iz izvedencev in strokovnjakov obeh držav, v dveh mesecih, ko stopi v veljavo pričujoča pogodba. Omenjena konferenca bo imela predložiti obema vladama natančne predloge o vseh argumentih, ki so v stanu dovesti do najpristranijših gospodarskih in finančnih odnosov med obema deželama.

Čl. 7. Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev priznava v prid italijanskim državljanom sledeče: 1. Koncesije gospodarske naravi, ki so bile dane od vlade ali od javnih uprav držav, katerim je sledila kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, italijanskim državljanom ali državljanom, katere pravice posejajoče na podlagi koncesijskih listin, izdanih do 12. novembra 1920, se bodo popolnoma vpoštovala in vlada kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev se

obvezuje, da bo spoštovala vse pogodbe izpod prejšnjih vlad; 2. Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev pristaja na to, da bodo Italijani, ki so bili pred 3. novembrom 1918, pristojni na ozemlju bivše avstro-ogrške mornarice, katero ozemlje je bilo na podlagi mirovne pogodbe z Avstrijo in z Ogrsko in pričujoče pogodbe prisojene kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, imeli pravico odločiti se za italijansko državljanstvo v teku enega leta, ko stopi v veljavo pričujoča pogodba, ne da bi bili vsled tega primorani izseliti se z ozemlja te kraljevine. Oni ohranijo svobodo rabe svojega jezika in svoboda izražanja svoje veroizpovedi z vsimi pravicami, ki jih vsebujejo omenjene svoboščine; 3. Doktorati ali druge vseučilišne diplome, ki so jih že dosegli državljanji kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na vseučiliških zavodih v kraljevini Italiji, bodo pripoznani od vlade Srbov, Hrvatov in Slovencev za veljavne na njenem ozemlju in bodo dajale iste stanovske pravice kot doktorati ali diplome, dosežene na visokih šolah kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Predmet poznejšega sporazuma bo vprašanje veljavnosti višjih študij, ki jih končajo italijanski podaniki v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev ali podaniki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev Italiji.

Čl. 8. V interesu dobrih kulturnih in moralnih odnosov med obema narodoma bosta sklenili oboje vladi čimprej dogovor, ki mu bo namen ojačati pristran vzajemni razvoj kulturnih stikov med obema deželama.

Čl. 9. Pričujoča pogodba je sestavljena v dveh izvodih, eden v italijanski, drugi v srbohrvaški. V slučaju nesoglasja se bo verovalo besedilu v italijanski, ker je ta jezik znan vsem pooblaščenecem. V potrdilo tega so gorilome-njeni pooblaščeneci podpisali pričujočo pogodbo.

Sestavljeno v Rapallu, dne 12. novembra 1920.

Podpisali: Giovanni Giolitti; Carlo Sforza; Ivanoe Bonomi; Milenko Vesnić; Ante Trumbić; Kosta Stojanović.

Rojaki - premogarji

Ringo, Kans. — Iz te države je le malo poročil, iz tega vzroka naj jaz nekoliko opišem, v kolikor je pač meni znano. Kot premogar se bom omejil samo na položaj premogarjev, kake boje smo imeli od kar sem jaz vpslen v tej industriji.

V tej državi sem naseljen že nad sedemnajst let in ves čas vpslen v premogorjih, in razumno da sem toliko časa tudi že član premogarske organizacije United Mine Workers of America. Pazio sem zasledoval ves ta čas vse gibanje v tej organizaciji, pazno sledil vsem dogodkom in bojem, katere smo imeli oziroma imela ta organizacija s premogovnimi baroni. In priznati moram, da smo imeli trde in hude boje in takorekoč večno bojevanje za izboljšanje našega položaja. Bile so manjše in večje stavke, iz katerih smo pa do izredno malih izjem vedno izšli zmagovalci in premogovni baroni — dobro organizirani — so morali vedno priznati naše zahteve, in lahko se reče, da tukajšnja okrajna organizacija (distrikt št. 14) je bila in je še vedno strah vsem premogovnim velepodjetnikom, ker se nikdar nismo hoteli ukloniti in vedno vztrajali do konca. In ta distrikt je vsled tega postal poznan po celi Uniji.

Da smo pa bili uspešni v vseh teh bojih, se pa moramo premogarji v državi Kansas zahvaliti našemu voditelju, predsedniku tukajšnjega distrikta, Aleksander Howattu, ki se je ves čas, odkar je imel ta urad, neustrašno in brez ozira na levo in desno boril za pravico premogarja trpina. Ni se ustrašil nobene grožnje, ne zapora ali ječe. Velepodjetniki so se poslužili vseh mogočih sredstev, da bi ga očrnil pri premogarjih, vzeli mu zaupanje, katerega je užival med premogarji in ga na ta način moralno uničili. Toda brez uspeha. Dobival je vedno in vedno pretilna pisma, najeti agenti se so-hodili med delavce in ga črtili kot največjega podrepnika lastnikov premogorov, toda zaman. Niso uspeli.

Ker s takimi sredstvi niso mogli uničiti Howatta, poslužili so se najbolj umazanega sredstva, kar so jih le mogli izmisлити. Predsednik organizacije premogorov

nih baronov v južozapadnih državah, "The Southwestern Coal Mine Association," Keith, je leta 1918 spravil največjo laž, katero si je le mogel izmisliti, med svet, da je bil Aleksander Howatt podkupljen od premogovniških baronov in da je prodal celi distrikt, ko so sklepali novo pogodbo, ako se ne motim, so trdili, da je dobil deset tisoč dolarjev. Ta vest je gotovo razburila vse premogarje v državi Kansas, ker so bili nekako nezadovoljni s pogodbo. In pojavili so se med vrstami premogarjev ljudje, ki so verovali tej laži. Ker so tudi premogarji pričeli sumiti Howatta, da se je pustil podkupiti, je Howatt enostavno pustil urad in začasno resigniral kot predsednik in izjavil, da ne mara biti predsednik, dokler se ne dokaže njegova nedolžnost. Njegovo mesto je prevzel njegov politični nasprotnik, katerega vsi premogarji v Kansasu dobro poznajo in se ga tudi še dobro spominjajo, in Howatt je pa šel kopati premog, akoravno so mu velepodjetniki ponujali vsakovrstna dobro plačana dela, katera je pa vsa odklonil. — Cela zadeva se je vlekla nad eno leto. Premogovni baroni so si izmisljali vse mogoče, da bi mogli prepričati javnost in premogarje, da je Howatt izdal premogarje. Toda zaman. Howatt je sam pritiskal in tudi zahteval sodniško obravnavo kjerkoli si že bode, ker se je čutil popolnoma nedolžnim. In končna obravnava se je vršila pred porotnim sodiščem v Kansas Cityju. Premogovni baroni so najeli najboljše advokate, katere so le mogli dobiti in Howatt je pa imel samo enega. Porotniki so bili sami najzagrizenjši nasprotniki delavstva. In izid? Porotniki niso mogli dokazati Howattu niti najmanjše krivde in vse trditve nasprotnikov so se izkazale kot velika in debela laž. Premogovni baroni so pogoreli tako korenito, da se niso mogli niti oddahniti dalje časa. In sodišče je priznalo Howattu kot odškodnino onih deset tisoč, o katerih so prej trdili, da jih je dobil kot podkupnino.

Ne morem popisati navdušenja, katero je nastalo med premogarji v tej državi, ko je prišla vest v Pittsburgh, Kans., in ki se je bliskovito hitro raznesla po vseh premogarskih naselbinah. Hitro so bile sklicane izredne seje posameznih podružnic, na katerih je bilo sklenjeno, da dotični dan, ko se povrne Howatt iz Kansas Cityja v Pittsburgh, Kans., počiva vse delo v premogorjih in da se premogarji po možnosti udeležijo sprejema Howattovga. Prišel je s popoldanskim vlakom in na kolodvoru je bilo vse črno premogarjev in tudi drugih strokovno organiziranih delavcev z zastavami in godbami in v dolgi povorki so ga spremlili v največje dvorano v Pittsburghu, kjer je Howatt v krasnem govoru pojasnil celo zadevo. Ne verjamem, da bi kateri delavski voditelj imel tak sprejem, kot ravno Howatt. In ko so se ponovno vršile volitve distriktnega predsednika, je bil Aleksander Howatt za velikanško večino izvoljen predsednikom, katero mesto je tudi po vse pravici zaslužil in vsi premogarji od prvega do zadnjega mu popolnoma zaupamo. In vreden je tega zaupanja, kajti ako bi imeli ameriški delavci take voditelje, bi se nahajali sedaj v vse drugačnem položaju.

Ker se je podla nakana premogovnih podjetnikov izjalovila, poskusili so druga sredstva. Pričeli so ga nadlegovati in mu ponujali vsakovrstne dobre službe, kot superintendentovo službo, razne druge dobro plačane, da štirikat boljše, kot jo ima sedaj. Toda Howatt je lakonično vse odklonil in izjavil, da mu je desetkrat ljubi premogar, kot pa vsi kapitalisti na celem svetu, in kadar se ga bodo delavci naveličali, ga ne bodo našli tam, kjer so drugi njegovi predniki, ker še dobro zna kopati premog, in da se ne bo udingal onim, proti katerim se sedaj bori, ker mu to prepoveduje njegovo prepričanje in njegova zavest in značaj.

Rojaki! Še veliko lahko bi napisal iz življenja tega najboljšega in najbolj zvestega delavskega voditelja organiziranih premogarjev, toda naj zadoštuje samo ta, kolikor sem omenil. Pogam za osebo že sedemnajst let. Nisem napisal tega iz kake osobne dobičkalnosti ali da bi bil plačan agitator za Aleksander Howatta, ampak iz gole želje do izboljšanja položaja premogarjev, ker sem prepričan, ako bo on izvoljen za gl. podpredsednika pre-

POTEZA OJLNIH MAGNATOV.

USLUZBENOM SO PONUDILI ZA \$12,500,000 DELNIC.

Ta metoda je stara, toda zavednosti ni mogla odvrtiti od delavcev.

Chicago, Ill. — Standard Oil kompanija v Indiani, katero so pred razpustom oljnega trusta na kratko imenovali oljni trust, se je zdaj poslužila metode, da se sprizjani s svojimi delavci.

Kompanija je ponudila svojim 23,000 uslužbenim za \$12,500,000 delnic na prodaj. Velebizniško časopisje je ob tej priliki zapelo slavo Standard Oil kompaniji, kakor jo je pelo dozdaj še vsaki družbi, ki je z drobtinami, ki jih je vrgla delavcem, hotela v njih obuditi mnenje, da so postali nam delodajalci in da kot taki nimajo nobenih stikov več z drugimi delavci.

Take poteze od strani oljne družbe pokazujejo, da prihaja zavednost med delavce, ki garajo za oljni trust. Družba sicer tega ne pove, ampak znano je, da je vsaka družba, ki je dobila trustovski značaj precej dobro informirana o mišljenju svojih delavcev, ker ima med njimi volune, ki priskrbujejo med delavci in sluhano sporoče ravnateljstvu družbe.

To je dalo tudi povod, da prihajajo oljni magnati do prepričanja, da je treba nekaj delnic prodati delavcem, da bodo bolj pridni in ne bodo zahtevali povznesenja plače in znižanja delavniškega. Pri precej velikem številu delavcev bo ta poteza nekaj časa držala, a za tem pride spoznanje, da so se zaradi tistih par dolarjev dividende, ki jo dobe na leto, odpovedali vsem svojim pravičam.

Delnice ne bodo prodane le delavcem, zaposlenim pri Standard Oil družbi v Indiani, ampak ta načrt je bil izdelan za vse oljne družbe, ki so poznane pod imenom Standard in so tvorile nekoč oljni trust.

KAKOR PRIDOBILJENO, TAKO IZSULJENO.

Springfield, Ill. — V Pani, Ill., je sedela cela vrsta igralcev v nekem hotelu. Nekateri so igrali "poker", drugi so igrali kocke. Tisti, ki so dobivali in so imeli pred sabo že precejšen kupček bankovcev, ki so jih odzveli drugim, so se smejali od srca in delali račune, kaj store z denarjem pridobitjem na lahek način. Ko so bili igralci zelo zstopljeni v kvartu in kocke, je vstopilo pet roparjev s samokresi v rokah. Obrabe so imeli zakrite z žepnimi robei, po dvorani je pa zadonel klic "roke kvikiro." Banditje so uvrstili igralce lepo ob steni, naker so jim preobrnili žepce. Odzveli so jim več ko dva tisoč dolarjev. Denar so zmetali v vrečo, ki so jo prinesli s sabo, in odpeljali so se jadreno v avtomobilu.

BANDITJE SO ODNESLI OGROMEN PLEN.

New York, N. Y. — Štirje banditje so oropali sla meštarske tvrdke Keen Taylor & Co. in odnesli za \$467,000 zadolžnic svobodne. Te vrednostni papirji razen šestdeset tisoč menjic se lahko izmenjajo. Pri napadu je bilo izmenjanih nekaj strelcev, banditje so pa kljub temu odnesli zdravo kožo in plen.

RUS JE UBIL JAPONCA Z MEČEM.

Moline, Ill. — Rus Andrej Postelnik je z mečem prebodel Japonec Jurij Kakoyama, ker je Japonec bral murce iz njega. Oba sta bila zaposlena v kavarni Y. M. C. A. Japonce je bil ravnatelj. Rus je pa baje imel nižjo službo.

Pismo iz Slovenije.

Prijatelj nam je poslal velenično pismo, katerega je dobil od svojega prijatelja iz stare domovine in iz katerega povzamemo sledeče:

Slovenija. — Saj veš, da smo reveži zadovoljni tukaj v deželi SHS, to je država Srbov, Hrvatov, Slovencev, ktrava vzhodnih, buržoazije, roparskih tolp, goljufov in tatov, država brez podlage in poštenih postav. Glede potovanja v Ameriko še ne vem kako bo, ker se nekaj čuje, da od 16. pa do 52. leta ne bo smel nihče odpotovati, in ker še ne vem, kako bodo volitve izpadle. Ali drugače bom pa skoro gotovo, ker mi že vse preseda in preveč jezi. Tukaj amo popolnoma zadavljeni; nastala je v povposod strašna mizerija, da je ni mogoče popisati. Nadejati se je preplivanja krvi v notranjosti države, ker sedaj se gre za obstanek stanov.

Glede politike naj omenim sledeče: Klerikalna stranka je bolj mirna in tiha in se skriva po farovških pod plaščem. Stara liberalna je prekrščena v samostojno kmečko stranko in v tej so večinoma sami vojni dobičkarji, ki so med vojno doma bogateli in mazali, da niso šli na razne fronte in so raje porivali delavski in nižji sloj v vojno stradanje; tako je delala tudi klerikalna stranka. Liberalna stranka je tudi na stališču za Veliko Srbijo in je največja sovražnica delavskega razreda in nižjega sloja. Pritožujejo se, da mora plačevati velike plače dninarjem in skor štiri ali pet kron za en popoldan (par trakov za čevlje pa stane osem kron.) Može te stranke so sami za se in ne za revni sloj. Reveš še prej dobi uzmiljenje pri klerikalni stranki.

Duhovščina se je razcepila v dva tabora: en del je za Jugoslavijo, drugi del so pa sami Sušterščijanci. V prvem taboru so duhovni, ki so za to, da ostane vse tako kot je, to se pravi, da bi ostala ta stranka na krmalu in vozila državni voz, in duhovni bi pa imeli vajete v rokah. K temu spada tudi veliko kmetovcev, ki ne vedo, kaj so. V drugem taboru so pa duhovni, ki ne morejo pozabiti Sušterščijca. Ta krščanski lump je za našo vojne trlil z živino in pri tem napravil precej velike dobičke. Kot se splošno govori, je imel na Kranjskem prodano živino vladi po 8 kron kg, od kmetov pa so s silo pobrali živino in v varstvu bujonetov gonili na razne postaje in plačevali ljudem po dve kroni in 50 vingerjev kilogram, on jo je pa prodal po osem kron. Ostanek je sam spravil, kot splošno ljudje govorijo. Za vsak slučaj je pa kupil v Švici lepo posetovno in ko je Avstrijo vzel hudč in so mu postala tla prevročja in Ljubljani je bežal tja. In od tam sedaj hujska in agitira za Habsburgovce, da bi Karol zopet dospel na Dunaj na prestol.

Tretja stranka je social demokratska oziroma kmetakodelavska, h kateri pripadamo delavci in mali kmetje. K tej stranki pripadam jaz le do gotove meje, ker sem že parkrat dobil pod nos in nočem previhoko segati. Četrta ali najnovejša stranka je pa komunistična; k tej stranki pripadajo mladi ljudje, ki so se ločili od socialdemokratske stranke in zastopajo program ruskih sovjetov in sedanje ruske vlade in so za borbo na nož, to se smatra za boljševizem. Ker pa nimajo nobene prave podlage in jih vlada preganja in zasleduje z orožjem, bo s časom propadla.

Vojake se sedaj v "obljubljenej deželi" pretopa z bikovko in hrano imajo tako, da imajo pri marsikaterem kmetu pristihi boljše kremo. Slovenske fantje pošiljajo na jug, Srbi in Makedonci pa k nam. Srbi in Makedonci imajo dobro lepo obleko, naši pa hodijo raztrgani, bosi in lačni po Srbiji, Črni gori, Bosni in Hercegovini.

Napisal bi še lahko sto velikih pol, toda za danes naj zadosti — in bom prihodnjiš še kaj več. — Tvoj prijatelj —

Avstrija sprejeta v ligo.

Zeneva, 1. dec. — Komisija za prošnje novih držav je danes soglasno zaključila, da se Avstrija sprejme v ligo narodov.

Inozemstvo.

Japonska zahteva raso enakost. Zeneva, Švica, 1. dec. — Viskont ISI, japonski delegat, je večeraj izjavil v skupščini lige narodov, da Japonska istopi iz lige, ako liga ne pripozna enakih pravic vsem narodom brez oziroma polt. Zahteva je bila naravno naperjena proti Združenim državam in britanskim kolonijam, ki izključujejo priseljenke iz Azije. ISI je predlagal, da se skupščina lige vsi vsake dve leti, toda njegov predlog je propadel.

10,000 železničarjev zastavkalo na Norveškem.

Kristianiya, Norveška, 1. dec. — 10.000 železničarjev je zastavkalo dancs o polnoči. Promet na vseh železnicah je prenehal. Stavka je prišla valed spora z vlado, ki ni hotela upoštevati zahteve železničarjev za povišanje meзде, dokler ne umaknejo staskovno odredbe.

Velik naseljeniški davek za delavce v Kanadi.

Ottawa, Ont., Kanada, 1. dec. — Kanadska vlada je odredila, da inozemski delavci, ki se hočejo naseliti v Kanadi, plačajo \$50 do \$250 davka. Odredba stopi v veljavo 15. decembra ob meji na suhem, v pristanških pa 1. januarja. S to odredbo namerava vlada omejiti brezposelnost v Kanadi.

Francija sklenila prijateljstvo s papešom.

Paris, 1. dec. — Vladni predlog za vpostavljenje diplomatskih stikov z Vatikanom je bil sredi sprejet v francoski zbornici s 397 glasovi proti 209. Malo prej je zbornica izrekla zaupnico vladi glede njene politike s papešom s 387 glasovi proti 195. S tem je bila končana najljutejša bosedna bitka v francoskem parlamentu po mnogih letih. Ministrski predsednik Leygues je dejal: "Vatikan je moralna sila, katere Francija ne sme prezreti." To dokazuje, da se na čelu Francije danes največji nazadnjaki, ki so pripravljani stopiti v zvezo z vsako reakcijo, samo da se ubranijo svetovnih revolucionarnih sil.

Premirje na litvinski front.

London, 1. dec. — Komisija lige narodov, ki je obiskala Vilno, je aranžirala premirje med Poljaki in Litvinci. Premirje je stopilo v veljavo 30. novembra. (Po tej vesti je soditi, da Rusi še niso okupirali Vline kot je bilo poročano pred par dnevi.)

Češka duhovščina se ne uklona.

Češkoslovaški tiskovni urad poroča, da je zveza katoliških duhovnikov ne zborovanju v Pragi sklenila s 345 glasovi proti 60; da ne bo sledila ukazom nadškofa Kordana naj se organizira v zvezah, ki bi stale pod njegovo komando. Protest zveze na papeža proti odredbam nadškofa, ki ovira njeno reformno gibanje, je bil odklonjen.

PRISELJEVANJE V AMERIKO PREPOVEDANO

Ameriški konzulati v Evropi ne bodo imeli pravice izdajati dovoljenja v Ameriko po 4. marcu, 1921.

Kdor hoče dobiti svojec v Ameriko, naj si da hitro pri naši narodni potrebni listini, tako da oseb v staram kraju dobi dovoljenje od ameriškega konzulata pred 4. marcem, 1921.

MATIJA SKENDER,

Javni notar za Ameriko in stari kraj. 5227 Butler Street, Pittsburgh, Pa. Sifkarta in Trsta v New York stane 925.00.

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. GLAVNI STAN: 2657-89 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. Izvrševalni odbor. UPRAVNI ODSEK. Predsednik: Vincens Colabar, podpredsednik: Anton Hranč, Box 140, Coonburg, Pa. gl. tajnik: Math Turk, tajnik bojniškega oddelka: Paul Berger, sodni gl. blagajnik: Frank S. Toveber, sprejemni gl. tajnik: Filip Galina. POŠTNI ODSEK. John Underwood, predsednik, 409 May St., Springfield, Ill., Martin Zelenka, Box 274, Burlington, Ohio, Jos. Radlisch, Box 423, Southon, Pa., Frank Saurak, 2909 Prosser Ave., Cleveland, Ohio, John Brown, 1048 First St., La Salle, Ill. BOLNIŠKI ODSEK. OBRONNO OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VARNOSNO OKROŽJE: Rudolf Petrovič, Box 426, Bridgeville, Pa., Anton Radlisch, Box 75, Wick Haven, Pa. ZAFADNO OKROŽJE: Anton Šolar, Box 104, Grove, Kans., za jugoslav. Leo Kubar, Box 246, Gilbert, Minn., za avstrijsko. Nadzorni odbor. Matt Petrovič, predsednik, 18317 Waterloo Rd., Collingswood, Ohio, Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn. Tiskovni odbor. Vincens Colabar, John Underwood in Matt Petrovič. Zdravstveni odbor. PREDSEDNIK: Frank Ales, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Trilaj, Box 181, Lawrence, Pa. Josko Ovan, 248 Englewood, Detroit, Mich. Jos. Škub, 1101 E. 63. St., Cleveland, Ohio. Mary Učević, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill. VARNOSNI IZDAVNIK: Dr. F. J. Kern, 2202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Jelo Zverjavski. POŠTA: — Kompendijem s gl. oddelki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši tabular VZA FIRMA, ki se ustanjajo na post. gl. predhodnika za uslužbo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE RAZNE BOLNIŠKE PODOBRE SE NASLOVI: Bolniška tajništvo S. N. P. J., 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vrše na uslužbo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE RAZNE V ZVEZI S BLAGAJNIŠKIMI POSILJI se pošiljajo na uslužbo: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vse prihodnje glade poročajo v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, filar naslov je spodaj. Vsi prihodnji gl. posvetni listi se naj pošiljajo na uslužbo: John Underwood, 409 May Street, Springfield, Ill. Vse prihodnje proti uradni glade se naj pošiljajo na uslužbo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vsi dopisi in drugi listi, omenjeni, opisi, naročila in spili vse, kar je v zvezi s glavnim uradom, naj se pošilja na uslužbo "Prosveta", 2657-89 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Služkinjo se sprejme. Sprejme se ženska v službo za domača hišna dela in splošno gospodinjstvo, opravljati ima štiri osebe. Sprejme se dekle ali pa tudi vdova brez ali s enim otrokom. Dobra plača. Za naslov se obrnite na list "Prosveta" na ime "Služkinja", 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

SREČNE IN VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE. Imate opravilo svojcem v domovini, ako jim pošljete primerno vrsto denarja, ki naj jim bo v pomoč in podporo za prijetno božično prazniko. Vsak rojak je dolžan to izvršiti, ker krona se sedaj jako pece, kot že niholi prej. Vašdo jih pošlje lahko točno in hitro po dnevnem kurzu, navadno ali pa brezovnim potom, samo obrnite se do naše banke tvrditi.

EMIL KISS BANKER. 123 Second Avenue, New York.

ki vam daje dragovoljno vsa pojasnila tudi za druge banke pošto in glade pošiljate denarja v domovino. Če želite dobiti svojec in domovino, obrnite se na nas. Prodajamo parohodne vrste lithe vsch žet in postredba je točna, solidna in zanesljiva. Bilo za kakor koli opravil v domovini, obrnite se veselo do naše tvrdbe, ker ona opravlja vse pošto hitro in v popolno zadovoljstvo vsakemu, ki se obrna do nas. Vsi nazvati se dajejo brezplačno, hitro in v materinskem jeziku.

BOŽIČ. Je blizo. Najbolje, najceneje in najpotrebnejši dar za vaše sorodnike v domovini je denar. Malo dolarjev velike kron. Mi pošljemo vaš denar po najnižjem kurzu, ter je izplačan v starem kraju hitro in točno, na kar vam po nekaj tednih s potrdilom in lastnoročnim podpisom prejemalca dokažemo to. NEMETH STATE BANK. IVAN NEMETH, predsednik. 10 East 22nd St., NEW YORK 1897 Second Ave.

Josip Kostanjevec:

NA SOLNČNIH TLEH.

POVEST

(Nadaljevanje).

Toda ti še niso najhujši. V razkošnih pala-
šah, v žametih in svili, ob polnih mizah in ob pe-
nečem šampanju živje najgusnejše pijavke in
pijo našo kri. In zato prepovedi o ustanovitvi
delavskih društev, zato barikade na pot vsaki o-
miki. Na pomoč siromakom!

Ko je došel Podlipnik v prodajalno in
vprašal po šefu, ga ni bilo več tam. Odsel je bil
tako za njim, in ni ga bilo potem več na izpre-
gled tisti dan.

VII.

Popoldne tistega dne je prišel Demirose k
Podlipniku v prodajalno. "Ako vam je prav, poj-
diva zvečer, ko zaprete, nekoliko na izprehod v
okolice. Noči so že itak dolge in človek ima spa-
nja dovolj, ako pride tudi nekoliko pozneje do-
mov. Dolgo že nisem bil nikjer in prav želim si
nekoliko boljšega zraka."

Podlipnik se je razveselil. Že sam je razmi-
šljal, da bi povabil Francoza k sebi in bi se neko-
liko razvedril v razgovoru z njim po današnjih do-
godkih, ki so tako razburljivo vplivali nanj. Demiro-
se mu bo morda marsikaj razjasnil in vedel svetov-
tati. Zato je takoj obljubil, da bode pripravljen
po osmi uri in domenila sta se, da se snideta na
pomolu Sv. Karla.

Lep in svetel večer je bil. Na jasnem nebu je
plul ščip in razsipel srebro po morju, da se je vi-
delo tja daleč po zalivu. Velikansko bledosvetlo
zrelo se je razprostiralo pred njima, ko sta stala
Demirose in Podlipnik na koncu pomola in zrla
molče po lahko se vzdigajočih valih, vtopljena
vsak v svoje misli. Kakor v sanjah se je na desni
dvigal iz tega velikega zrcala Miramar na koncu
temneče široke lise, po bregu se spenjajočega par-
ka. Pred šestimi leti je bilo, ko je sprejel nadvoj-
voda Maksimilijan mehiškansko cesarsko krono,
ko je izšlo od tam vabilo k nabiranju prostovolj-
cev. Oglasilo se jih je bilo sedemdeset Avstrijcev
in njegova pokojna mati je dobila ta čas poročilo,
da je med temi prostovoljci bil tudi njen mož, nje-
gov oče. Na fregati je odpul s cesarjem v Mehiko.
Čez tri leta je pripeljala ista Novara nazaj ce-
sarja mrtvega. Do tistega časa je še vedno upala,
da se vrne mož, ki jo je bil zapustil že deset let
prej, njo in malega desetletnega sina, ter odšel v
svet brez potrebe in iz gole lahkomišljenosti. Šest-
najst let je torej preteklo, kar je izginil brez sledu
in za vselej. Mati je v tem hiralala in hiralala, do-
kter je niso odnesli iz hiše za vedno. Spominja se
dne, ko se je to zgodilo, z veliko bolestjo in tesno-
bo. Z njo je odšlo vse, veselje in sreča. Ko so jo
zabijali v rakev, je zbežal v gozd, kjer ga je šele
drugi dan našel stric vsega premlelega in prezeb-
lega. Izgubil se je bil v nepoznani črni gošči. Hudo
je bilo, kar je potem prestal in vse žalostne posledice
te bolezni so se poznale še v poznejših letih v
njegovih šibkosti. Stric ga je odpeljal s seboj na
Štajersko, v malo mesto na jezikovni meji, kjer je
pohajal ljudsko šolo in tam tudi pozneje stopil v
gimnazijo. A že čez nekoliko let je umrl stric in
Podlipnik je moral pustiti šolo. Nekaj tovarišev ga je
pregovoril, da je z njim vred vstopil v trgovino.
Neznansko hitro je valovalo to mimo njegovih
dušnih oči sedaj ob pogledu na Miramar.

Demirose ga je predrnil iz misli.
"Kam kreneva? Kar tukaj bi ostal in cele ure
bi sanjal. Pa to bi bilo brezplodno. Predlagam, da
greva proti Rojanu."
"Dobro, pojediva tja."
Krenila sta ob obali, čez zeleni most, mimo
južne postaje in na Miramaro cesto. Hodila sta
počas, razgovarja se polglasno.
"Ali se vam ni zdelo čudno, da danes princi-
pala ni bilo ves dan v trgovini, razen onih par mi-
nut, ko je odpiral pošto?" je vprašal Demirose.
"Zares, prav čudno. In povrh tega sem ga
iskal opoldne v stanovanju, da bi mu poročal o
izidu skladiščne zadeve," je odgovoril Podlipnik.
"Ah, saj res. Osepd Burlatti vam je izročil da-
nes preiskavo v skladiščih. Znamenje, da vam za-
upa. To je pri njem nekaj novega. Doslej je take
reči urejeval vedno sam. Častitam vam."
"In nihče mi ni vedel povedati, kje je," je na-
daljeval Podlipnik, kakor bi bil preslišal tovariše-
vo opazko.
"Morda bi vam utegnil jaz raztolmačiti nje-
govo odsotnost," je dejal Demirose zateglo in
počasi.
Podlipnik je postal in pogledal tovariša od
strani.
"Vi vse veste, nič vam ne ostane skritega,"
je dejal nato skoro zavidno.
Demirose se je pikro nasmejal.
"Vse vem in ničesar ne vem," je pristavil na-
ničljivo.
Hodila sta nekoliko časa molče in prišla že iz
mesta, ko je začel Demirose zopet pripovedovati:
"Čudne reči se godijo okoli nas, gospod Pod-
lipnik. Naenkrat, kar čez noč se je marsikaj izpre-
menilo. Snoči se je baje dovrnilo to, kar se je pri-
pravljalo že dolgo. Počilo je med Burlattijem in
med Fabrovimi. Ako ne bi bil izvedel iz verodo-
stojnega vira, bi niti ne mogel verjeti in še tako
dvomim, da bi se ne dalo morda še poravnati. Pa
še se ne poravnava, bo imelo zle posledice, najhujše
za Burlattija."

"Vi grozno mučite mojo radovednost, gospod
Demirose," je dejal Podlipnik, "kakor kak roma-
nopisec. Začnite enkrat pri sredi."
"To je tako moja navada, gospod Podlipnik.
Ne jezite se, še je pred nama kos poti do Rojana

in do tam boste vedeli že vse, kar vem jaz, ako
pojde po sreči."
Mimo njiju je ropotal težki voz mestnega
tramvaja, izmognani konji so zadušljivo prhali.
Ko se je polegel šum, je Demirose nadaljeval:
"Kar se ni bilo menda zgodilo še nikdar, da
bi bil namreč gospod Burlatti zašel med igralce,
se je zgodilo predešnoinim. Opazili ste namreč la-
hko tudi vi, da sta se odpeljali proti domu gospa
in Elza sami. Burlatti pa ni mislil igrati, ampak
je hotel samo še tisti večer govoriti z mladim Fa-
brom na štiri oči. In ker ni našel prilike prej, je
ostal tam, kjer so ostali drugi, namreč v igralni
sobi. Toda čakati je moral dolgo; mladi Fabro je
bil medtem odšel v mesto po svojih lepih potih in
se je vrnil šele proti jutru. V tem so igralci z
opazkami in raznimi drugimi sredstvi pripravili
Burlattija, da se ni dal več smečiti in je začel
igrati, da mu hitreje poteče čas. Toda iz šale je
postala resnica, Burlatti se je vglobil v igro, obje-
la ga je bila strast. Začetkoma je dobival, potem
izgubljal velike svote in vmes je zvrčal čašo za
čašo, da je kmalu začel rdeti in je videl vse po
dvoje. Tedaj je bil čas, da bi bil odšel in vse bi
bilo dobro. Pa gospod Burlatti je imel narečen
dan, vino ga je storilo trnatega. Sedaj je šele
pravzaprav čutil, da mora s svojim bodočim ze-
tom obravnati. In je obravnal. Ko se je Fabro
vrnil domov in je videl, da so gospodje še v igral-
nici, je stopil še malo mednje. Bil je precej židane
volje in ni bi ne nasprotno, ako bi ga bili pova-
lili k igri. Pa to je preprečil gospod Burlatti. Ko-
maj ga je začutil za svojim stolom, že je položil
kvarte na mizo in se dvignil.

"Ali mi dovolite par besed na štiri oči, go-
spod Gvidon?"
Njegov glas je bil zadržljiv, da se je Fabro
neprijetno začudil. Toda odgovoril je vijučno:
"Stopiva v mojo sobo, gospod Burlatti, ako
vam je ljubo. Takoj tretja vrata na desno, pro-
sim."

Odsel je naprej in kazal Burlattiju pot. Ko
sta bila sama, je dejal Fabro:
"Na razpoloag sem vam. Sediva."
"Čemu? Lahko stojte opraviva," je menil
Burlatti. "Kolikor mogoče se hočem izraziti na
kratko. Vi, gospod Gvidon, ste zarobenece moje
hčere Elze. To je javno, to ve vsak človek v Trstu
in okolici. To vedo tudi izven Trsta. Ker je torej
stvar jasna, vam mora biti jasno tudi to, da se se-
daj obnašate kakor ženin poštenega dekleta iz po-
štene hiše. Da pustite svoje nočne pohode po bez-
nicah, po lokalnih dvomljivega glasu, da pustite pri
miru druge ženske, zlasti omožene. Z eno besedo,
da se vedete dostojno. To in nič drugega sem vam
hotel povedati. Pa brez zamere!"

Fabro je stal kakor priklenjen. Na njegovem
obrazu je menjavala bledost in rdečica, v njegovih
prsih je kipele. Z vsa silo je skušal preprečiti iz-
bruh, ki je hotel na dan. In res se mu je posrečilo,
da se je ukrotilo.

"Torej tako," je dejal s perečim sarkazmom.
"To vam je naročila vaša goska in vi kot skrben
oče ste hiteli izvršiti na lep in dostojen način to
mislo. Glejte, glejte! Že sedaj bi mi rada ukaza-
zovala. Pa ne bo nič, gospod oče! Še sem jaz sam
gospodar čez sebe in ostanem tudi nadalje. Zato
se je torej že nekaj časa držala tako čudno v moji
navzočnosti. Zato se je snoči vedla kakor kaka
mlekarica iz okolice, da so se spogledovali že drugi
ljudje, ki imajo čut, kako se je treba vesti ob
takih prilikah. Glejte jo, preganjana nedolž-
nost! Sporočite ji v mojem imenu, milostljivi go-
spod, da je s tem pretrgana vsaka zveza med na-
ma in ji je na prosto hoditi po svojih potih."

Burlatti se je hipoma streznil. Uvidel je svojo
nepremišljenost, izvirajočo iz preobilo zaužite pi-
jače, uvidel, da je vrgel poleno pod nogo samemu
sebi. Hipoma mu je bilo jasno, kakšne posledice
nastanejo iz tega in strah ga je prevzel. Hotel je
udariti na drugo struno, a ni šlo, njegova ostanbost
ni dovolila. Pa bi bilo menda tudi zastonj to
ponižanje, zakaj Fabro je že odprl vrata na hod-
nik in odšel v igralnico, ne da bi se bil ozrl."

"Meni se vidi, da je ravnal Burlatti moško,"
je prekinil tovariša Podlipnik. "In s tem je poka-
zal, da vendar ljubi svojo hčer bolj kakor bi kdo
mislil."
"Kaj še!" se je zasmel Demirose. "Burlat-
ti in ljubezen! Saj je vedel za Fabrove poti že
davno in se ni spodtkal ob nje. Zasužnil je svojo
hčer še bolj, ka mu je soproga razodela te skriv-
nosti na njeno prošnjo. Zato mi je neumljivo, da
je mož tako pozabil snoči svoje interese in napra-
vil takšno neumnost. Razložiti se da morda to sa-
mo tako, da je snoči aFabro javno nastopil s Ros-
sljevko in se je Burlatti valed tega zbal, da se bo
reč zanesla v javnost in da bo s tem med drugimi
kompromitiran tudi on, in da je imel mladega
Fabra za dovezetnega človeka, ki si bo morda dal
kaj dopovedati. Nikakor pa ni računal, da jo bo
tako izkupil. Propričan sem, da bi v treznosti ne
storil nikdar takšne budalosti in da bi brez po-
misleka žrtvoval svojo hčer, samo ako bi ostala
reč tajna. In še danes bi jo žrtvoval, ako bi še
šlo. In sedaj vam še povem, kam je danes izginil
gospod Burlatti. V Kanosu je šel in ko ni našel
doma mladega, se je zatekel k staremu. Kako je
opravil, ni še popolnoma znano. Nekateri hočejo
vedeti, da ni bil sprejet preveč milostno, ker sta-
ra dva ljubita svojega mladca po opijeje. In tu-
di to ni dobro znamenje, da se je baje popoldne
zatekel v svojo sobo in ni več prišel na pogled.
Vsekakor bomo v par dneh popolnoma na čis-
tem."

"Bolje bo za Elzo, ako se razidejo", je de-
jal Podlipnik.
"A slabše za Burlattija", je dostavil Demiro-
se. "Steer pa šelim Elizi bolje kot njemu. To-
da danes ne bi hotel biti ne v njeni, ne v nje ma-
tere koži in tudi jutri ne."

(Dalje prihodnjik.)

Novice iz Jugoslavije.

Vesstransko spreten in upo-
rabiljiv gospod, je brez dvoma
naš predsednik vlade, g. Milen-
ko Vesnić, ali kakor ga nakrat-
ko kličejo gospod Mile. V kro-
gih, ki so mu še bližji, mu pravijo
tudi Mileben, dragi Mileben,
tako kakor se n. pr. imenuje raz-
lične Mojzese in Sare Majšleben
in Sarasleben. Torej gospod Mile-
leben je v prvi vrsti odlične di-
plomat. O tem ni danes nobenega
dvoma. Francoški govori perfek-
tno — kaj hočete več? Potem je
odličan žurnalist. Odlikuje se
zlasti s svojimi demontirali, katere
pošilja v svet preko dopisnih u-
radov ali pa preko g. Vase Kne-
ževića. Njegovi dimintiji so bili v
Frankiji tako znani, da so se jih
zbal vsi francoski žurnalisti. Da
bi si se ga odkrižali, so ga imeno-
vali častnim članom vseh mogo-
čih društev, samo da bi dal mir.
Tako je postal gospod Vesnić
član, ali kakor se po francosko
pravi, "membre" vseh mogočih
inštitutov in institucij. Ker je pa
membrovina malo neša, je odkril
gospod M. V. v sebi novo zmoo-
žnost. Začel se je pečati z valuta-
mi, kar je bilo v Parizu lahko,
ker dr. Žerjav tja ni mogel posla-
ti g. Kerševana. Za valute je pa
treba groše. G. Milenko ni bil v
posebni zadržki zaradi tega. Ko
je srbska vojska največ trpela, ko
je srbsko prebivalstvo doma in v
tujini stradalo in hodilo po svetu
golo in boso, so začeli plemeniti
zavazniki zbirati denar za pomoč
za bedno srbsko dečo, za Rdeči
Križ itd. In poslali so groše na
pariško poslanstvo, kjer je go-
spodaril g. M. V. On je seveda
smatral v prvi vrsti sebe za naj-
jednejšo in najbednejšo siroto
pod milim Bogom in je "naklo-
nil" sebi en milijonek frankov,
torej zdrave valute. Tega je tako
dobro založil ali naložil — točno
se to ne ve — da tega milijonka
ni bilo mogoče najti cela 3 leta.
Ko so pa druge sirote vzdignile
krik, je g. M. V. ta milijonek zo-
pet "našel" in ga baje "vrnil",
seveda brez obresti in ostalih do-
bičkov, katere je mogla nesti
zdrava valuta. Vse to je stalo le-
po-poplanso v belgrajskih listih,
iz katerih to posnemamo. Seveda
gospod Mile je o vseh teh stvarih
molčal kot grob. Ne, ni molčal.
Zakaj pa ima Presburo in g. Kne-
ževića in "Samopravo"? Preko
teh je proglasil vse to za ostud-
no laž, za katere se on, ki je
"membre", absolutno ne briga,
posebno pred sodiščem ne. Tam
so sami in natančni gospodje in
silno mnogo dajo na dokaz. On
pa na dokaz ne da mnogo, tudi
na ameriške ne. On je namreč
kot finančni talent tudi prišel v
stik z ameriškim dolarji, ki so
najbolj zdrava valuta. O njego-
vih dolarjih poroča bosanski "Te-
žački List", nekoliko natančne-
je v svoji 21 številki. Za "bosens-
ko heregovinski "fond" so namreč
Bosanci poslali iz Ameri-
ke enkrat 1500, enkrat pa 481
dolarjev na naslov g. M. V. v
Pariz. Ker pa od uprave fonda
niso dobili nikakega prejemnega
potrdila, so vprašali v svoji ne-
sravnosti ameriško pošto, kaj in
kako je s dolarčki. In ameriška
pošta je odgovorila, da je ta
denar dostavila g. Milenku Ves-
niću in povedala tudi natančen
datum, kočaj. To je seveda za g.
M. V. neprijetno odkritje, ampak
on bo rekel, da je smatral sebe
pač za velikega siromaka, kar bo
seveda vsi diplomatje radi po-
trdili. . . Drugače pa je g. M. V.
velik patriot, ki se je zelo zani-
mal za bolnike. V pariških listih
je čital (francoško namreč zna),
da v Srbiji bednim bolnikom pri-
manjkuje zdravil. Bistra glava je
tako spoznala položaj in poslal
je žurno na Krf zaboj medika-
mentov, seveda s diplomatskim
pečatom in z uradno pošto. Za-
bojščku je priložil pisanje na ne-
kega sorodnika odločnega radi-
kaleca Vojskova Šole, kjer je sta-
lo, naj medikamente proda, za se-
be pridri provizijo in ostanek
odpošlje. Toda g. M. V. je ob-
računal, carinarji so pa obrnili —
naučel diplomatiki kovčeg in ko
so našli dragoceno vsebino, so jo
skrbno spravili in čuvali, dokler
se stvar ne pojasni. Pojasnila se
je, kakor poroča belgrajski "Pro-
gres" šele sedaj, ko je prišel g. M.
V. v Belgrad. Kot najvišji funk-
cijonar v državi je odločil, da se
mora kovčeg takoj oddati g. Šo-
li, ki je prodal dragoceno vsebino
drogerlatu Miškoviću v Sarajev-
ski ulici v Beogradu za 50.000 di-
narjev, da je dobil g. M. V. svojo

solde — menda za pot v Italijo.
Drugače bi bila pozajanja z Ita-
lijo seveda zopet odložena zaradi
te proklete carinarije. Sedaj se-
veda, takoj po povratku iz Itali-
je, bo g. M. V. zopet vpregel Pre-
sburo in gospoda Kneževića in
"Samopravo" in dokazal bo, da
vse to ni nič res in da se on z gnu-
som obrača od frankov, od dolar-
jev in medikamentov. . . Druga-
če je pa g. M. V. čisto pošten in
dober človek, je "membre" in
verca zaveznik in soliden držav-
ljan in predsednik vlade kralje-
vine SHS.
Profesorjeva nesreča. Profesor
Evgen Jarc se je s soprogo vozil
z izvoščekom po Celovški cesti
skoz Šiško. Pri Vodnikovih hiši
se je kočiji zlonilo oje ter je konj
nato prevrnil kočijo v občestni
jarek. Izvošček je zletel s kozla,
profesor pa v jarek.
Velik vihar na sodišču. Med
kmeti—pričami in obtožencem—
tatom je bil 7. novembra pred
ljubljskim sodiščem velikanski
krik in prepir. Pravi vihar.
Kmetje so hoteli tatu, ki jim je
pokradel okoli 150 kg krompirja
z njiv, skoro linčati. Anton Vi-
drih je priznal, da je štirikrat v
nahrtniku vzel z njiv krompir
in je zato prejel 4 mesece težke
ječe.
Okradeni grof. Grof Rihard
Ornsich ima grad na Zgor. Bregu
na Štajerskem. V ta grad je ne-
davno vionila večja družba tatov
ter grofu odnesla razne vredno-
sti, dragocenosti in hišne oprave

v skupni vrednosti 57.100 K. Ne-
kaj tatov so upravili pod kličem,
njih glavar pa je še pravočasno
pobegnil v neznan kraj. Kot so
to smeli slavni vojščaki — ju-
naki po raznih bojnih frontah.
Avtomobil ga je povozil. Na
Tržaški cesti v Ljubljani je neki
avtomobil povozil skladiščnika
Marcela Tomažiča iz Dravlj. Av-
tomobil je v dirjem diru dirjal
dalje. Lastnik avtomobila je
znan.
JAVNA ZAHVALA.
Slavonic Immigrant Bank,
New York, N. Y.
S zahvalo potrjujem prejem po-
slanega mi prejemnega potrdila
gosp. Ivana Gradiša iz Litiije,
Kranjsko, kateremu sem z Vašim
posredovanjem poslal 14.423 kron
Kakor izvidim iz omenjenega
prejemnega potrdila, prejel je na-
slovnik denar tekom štirih te-
dnov, kar je s svojim lastnoroč-
nim podpisom potrdil, kar držim,
da je za sedanjih še neurejeni si-
stem po starokrajskih železnicah
in poštah zelo hitro in zato se
vam tem potom javno zahvalju-
jem in Vas priporočujem vsem,
kateri se Vaše banke v sličnih slu-
čajih niso poslužili.
S prijateljskim pozdravom,
Lawrence Gradišek,
1533 Ninth Ave.
East Moline, Ill., dne 22. nov.
1920. (Adv. Dec. 2.)

Novost! Za žene in dekleta. Novost!

Ste li imele v življenju
kadar prjiko dobiti tako
krasne nastore za okna, kot
jih vam kaže ta slika? V res-
nici nekaj krasnega za vaše
okna! So nedovržljivi izdel-
ka umetne rdečice izdelka za
kar jamčimo. Enakih nasto-
rov ne dobite niti za \$15.000.
Prodajamo jih po \$9.25, po-
sebna cena za ta mesec. Ako
si takoj naročite štiri pre-
pričane \$12.00, kar vam jih
damo za \$12.00.
Ker bo ta posebna ponudba
le za kratko dobo, vam ev-
tujeemo, da jih takoj naročite
in gotovo boste zadovoljni.
Pišite še danes.
Mi ne zahtevamo denarja v
napred. Samo izpolnite in
spedijte kupon in pošljite nam
priloženo šče v poštah znam-
kah za pošljetvene troške,
ostalo pa plašate lela potem,
kadar dobite hitro na vsi
dom. Naspov je!
WESTERN MERCHANDISE
COMPANY,
3026 W. Chicago Ave.,
Dept. 22, Chicago, Ill.

KUPON: Pošljite mi parov nastorov kot dekleta posebna ponudba.
Jaz vam tu priloženo pošljem šče v poštah znamkah za pošljetvene
stroške.
Moje ime
Naspov
Mesto in država

**VOJNA
JE PRENEHALA!**

HENRY C. ZARO, BANKIR,
naznanja vsem rojakom, da je vojna z Italijo
končana.
PROGLAŠEN JE MIR, DALMACIJA JE REŠENA.

POMAGAJTE DOMOVINI!
Kupajte jugoslovske dinare — krome, dokler so še po niski
ceni, kar za vsak dolar vložev in ta denar prinese deset.
V Jugoslaviji je sedaj mir. Jugoslavija je postala velika in
močna država, ki se da primerjati z vsako evropsko silo, torej ni
povoda, zakaj bi njen denar ne imel dobre vrednosti. Vsi Hrvat-
ski bankir Zaro, vam da po najnižji ceni denar in jamstvo za vlogo.
**HITITE Z DOBIVANJEM SVOJIH SORODNIKOV V ZDR.
DRAVE.**
Vsi, ki želite dobiti svojce v Ameriko, je skrajni čas, da hitite
s tem, kar pred parlamentom je zakon, ki ima namen zabraniti iz-
dajanje dovoljenja za dohod v Ameriko in za vsako naseljevanje
sploh. Ta zakon bo nedvomno kmalu sprejet in stopi takoj v ve-
ljavno. Ravno radi tega hitite. Bankir H. C. Zaro je odprl zaleži
radi tega svoj ured v Zagrebu, Gajeva ulica 47 III., kjer ima upo-
slenih veliko število uradnikov, da točneje in hitreje odpravljajo
potnike, predno stopi ta zakon v veljavo. On vam daje pisano jam-
stvo za dobavo svojcev, ali pa da se vam vrne denar ako, oseba ne
pride sem.
Dajejo se brezplačna navodila in nasveti za vse karkoli potre-
bujete; samo pišite in upražite vašega hrvatskega od države po-
oblaščenega bankirja.

HENRY C. ZARO,
39 COOPER SQUARE,
NEW YORK, N. Y.